

ASIA Työ- ja elinkeinotoimiston menettely työvoimapoliittisen lausunnon antamisessa

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille osoittamassaan 14.3.2016 päivätyssä kantelussa arvostellut Lapin työ- ja elinkeinotoimiston (jäljempänä TE-toimisto) menettelyä. Kantelija on arvostellut hänelle 22.2.2016 ja 11.3.2016 annettuja kahden kuukauden ja jatkuvaa ”karenssia”. Kantelija oli jättänyt hakematta hänelle tarjottuja töitä. Kirjoituksensa mukaan ensimmäisen työtarjouksen hän oli jättänyt huomiotta, koska hän ei ollut tiennyt, että jokaiseen työtarjoukseen täytyy reagoida heti. Lisäksi hänen lapsellaan ei ollut hoitopaikkaa. Toisessa työtarjouksessa hänelle kirjoituksen mukaan oli tarjottu töitä, johon hänellä ei ollut vaadittavaa pätevyyttä.

SELVITYS

Kantelun johdosta Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) on antanut 18.8.2016 päivätyyn yksikön päällikön ja lakimiehen allekirjoittaman lausunnon, jonka liitteenä on Lapin työ- ja elinkeinotoimiston toimistonjohtajan ja palvelujohtajan 27.6.2016 päivätty selvitys liitteineen.

Jäljennökset lausunnosta ja selvityksistä lähetetään kantelijalle tiedoksi tämän päätöksen ohessa.

Saadun selvityksen mukaan kantelijan työnhaku oli alkanut 19.1.2016. Kantelijalle oli työnhauksen alkamisen yhteydessä 21.1.2016 lähetetty Lapin TE-toimiston uutiskirje, jossa asiakkaalle annetaan tietoa työtarjouksiin reagoimisesta. Kantelijalle oli 21.1.2016 annettu työvoimapoliittinen lausunto OA1, jonka mukaan työttömyysetuuden maksamiselle ei ollut työvoimapoliittista estettä 19.1.2016 alkaen.

Kantelijalle oli 21.1.2016 tehty työtarjous ekirjeenä ja tekstiviestillä jäteautonkuljettajan koko-aikatyöhön ja pyydetty ilmoittamaan TE-toimistolle työtarjouksen tuloksesta 29.1.2016 men-

nessä. Koska kantelija ei ollut määräaikaan mennessä ilmoittanut tarjotun työn hakemisesta, häntä oli 30.1.2016 pyydetty selvittämään, oliko hän ottanut yhteyttä työnantajaan tai hakenut tarjottua työtä. Kantelija oli antanut asiassa selvityksen 9.2.2016. Kantelijalle oli 22.2.2016 annettu työvoimapolitiittinen lausunto 0Q5, jonka mukaan hänellä ei ollut oikeutta työttömyys-etuuteen, koska hän oli 29.1.2016 kieltäytynyt tarjotusta yli kaksi viikkoa kestävästä työstä tai aiheuttanut työsuhteen syntymättä jäämisen (työttömyysturvalaki 2 a luku 4 §). Työttömyysturvaa ei voitu maksaa ajalla 29.1. – 28.3.2016. Lausunnon perustelujen mukaan kantelija ei ollut hakenut jäteautonkuljettajan työpaikkaa viimeiseen hakupäivään 28.1.2016 mennessä. Kantelija oli kertonut, ettei hän tiennyt, että jokaiseen työtarjoukseen pitää jotakin vastata tai tehdä. Hän oli kertonut hakevansa itse työtä ja lisäksi hoitavansa lasta kotihoidontuella. TE-toimisto oli katsonut, että kantelijalla ei ollut pätevää syytä hänelle soveltuvasta työstä kieltäytymiselle. Työtarjouksiin on reagoitava viipymättä ja viimeistään hakuajan puitteissa.

Kantelijalle oli 29.2.2016 tarjottu ekirjeenä kuorma-autonkuljettajan kokoaikatyötä. Työnantajaan oli otettava yhteys 13.3.2016 mennessä. TE-toimisto oli 6.3.2016 pyytänyt kantelijaa selvittämään 20.3.2016 mennessä, miksi hän oli 6.3.2016 ilmoittanut, että hän ei ollut ottanut yhteyttä työnantajaan. Kantelija oli tällöin sähköisessä asiointipalvelussa ilmoittanut, että hänellä ei ollut kyseiseen tehtävään tarvittavaa ADR-ajolupaa. Kantelijalle oli 11.3.2016 annettu työsäo-velvoite työvoimapolitiittisella lausunnolla OP9, jonka mukaan hän oli 7.3.2016 menetellyt toistuvasti työvoimapolitiittisesti arvioituna moitittavasti. Kantelijalla ei ollut oikeutta työttömyys-etuuteen 7.3.2016 alkaen (työttömyysturvalaki 2 a luku 14 §). Lausunnon perustelujen mukaan kantelijalla ei ollut pätevää syytä hakematta jättämiselle ja hänen olisi tullut hakea työtä ja jättää työnantajan arvioitavaksi soveltuvuus työhön sekä tarvittaessa ADR-kappaletavaran ajoluvan hankkiminen. Kantelija oli toistuvasti menetellyt moitittavasti kuuden kuukauden tarkastelujakson kuluessa. Aikaisempi estelausunto 0Q5 oli 29.1. – 28.3.2016.

ELY-keskuksen lausunnon mukaan TE-toimiston tulee ottaa työnhakijoiden työttömyysturvaan mahdollisesti vaikuttavat seikat viivytyksettä käsittelyyn ja antaa työvoimapolitiittiset lausunnot kaiken käytettävissä olevan tiedon perusteella. Selvityksen mukaan kantelijan oikeuskanslerille tekemän kantelun saavuttua TE-hallintoon 31.5.2016 TE-toimisto oli tutkinut kantelijan kuorma-autonkuljettajan työhön liittyvän työtarjousasian uudelleen. Kantelijalle oli 22.6.2016 annettu työvoimapolitiittinen lausunto/tiedote, jonka mukaan TE-toimisto kumoaa 11.3.2016 annetun OP9 lausunnon 7.3.2016 alkaen. TE-toimisto oli katsonut, että kantelija ei ollut täyttänyt työnantajan työlle asettamia edellytyksiä puuttuvan ADR-kappaletavara ajoluvan vuoksi ja tämä oli ollut pätevä syy olla hakematta työtä. Työvoimapolitiittinen lausunto 0Q1 oli voimassa ajalle 29.1. – 28.3.2016. Lisäksi kantelijalle oli annettu 22.6.2016 työvoimapolitiittinen lausunto 0A1, jonka mukaan työttömyys-etuuden maksamiselle ei ollut työvoimapolitiittista estettä 29.3.2016 alkaen. Lausunnon OP9 mukainen työsäo-velvoite 7.3.2016 alkaen oli kumottu. TE-toimisto oli siten välittömästi korjannut virheellisen työvoimapolitiittisen lausunnon saatuaan asiassa uutta selvitystä.

RATKAISU

Työttömyysturvalain (1290/2002) 2 luvun 1 §:n (1001/2012) mukaan työttömyys-etuuteen on tässä laissa säädetyin edellytyksin oikeus kokoaikatyötä hakevalla työttömällä työnhakijalla.

Työttömyysturvalain 2 a luvun 4 §:n (288/2012) mukaan työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyys-etuuteen 60 päivän ajalta työstä kieltäytymisestä lukien, jos hän ilman pätevää syytä kieltäytyy vastaanottamasta työ- ja elinkeinotoimiston tarjoamaa tai hänelle muuten yksilöidysti tarjottua työtä: 1) jota hänen työkykynsä huomioon ottaen voidaan pitää hänelle sopivana;

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

---

2) josta maksetaan työehtosopimuksen mukainen palkka tai, jollei työehtosopimusta ole, työpaikkakunnalla sellaisesta työstä maksettava tavanomainen ja kohtuullinen palkka; ja 3) joka on lakon, työsulun tai saarron piiriin kuulumatonta. Jos työ olisi kestänyt enintään kaksi viikkoa, oikeutta työttömyysetuuteen ei ole 30 päivän ajalta. Jos henkilö on omalla menettelyllään aiheuttanut sen, ettei työsuhdetta ole syntynyt, hänen katsotaan kieltäytyneen työstä.

Työttömyysturvalain 2 a luvun 5 §:n (288/2012) 2 momentin mukaan henkilöllä on pätevä syy kieltäytyä hänelle tarjotusta työstä, jos: 1) hänelle ei varata kohtuullista aikaa lastenhoidon järjestämiseen sekä kulkuvaikeuksien ja muiden vastaavien rajoitusten poistamiseen; 2) työ on hänen uskonnollisen tai omantunnon vakaumuksensa vastaista; 3) työssä edellytetään julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain 4 luvun 7 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja työtehtäviä, jotka ovat ilmeisesti epäsiiveellisiä tai hyvän tavan vastaisia; 4) työhön liittyy ilmeinen väkivallan uhka; tai 5) työssä esiintyy työntekijän terveydelle haittaa tai vaaraa aiheuttavaa häirintää tai muuta epäsiivallista kohtelua. Pykälän 3 momentin mukaan henkilö voi kieltäytyä tarjotusta työstä menettämättä oikeutta työttömyysetuuteen myös muusta kuin 1 ja 2 momentissa ja 6—8 §:ssä tarkoitettusta syystä, jos se on pätevyydeltään verrattavissa näihin.

Työttömyysturvalain 2 a luvun 14 §:n (288/2012) mukaan jos työnhakija kuuden kuukauden tarkastelujakson kuluessa toistuvasti menettelee 1 tai 4 §:ssä taikka 9–12 §:ssä tarkoitettulla tavalla työvoimapolitiittisesti arvioituna moitittavasti, hänelle asetetaan työssäolovelvoite toistuvasta menettelystä lukien.

Työttömyysturvalain 2 a luvun 4, 5 ja 14 §:ää on muutettu 1.1.2017 voimaan tulleella lailla 1451/2016.

Työttömyysturvalain 1 luvun 4 §:n 3 momentin (1554/2015) mukaan työ- ja elinkeinotoimisto tai työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus antaa työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä Kansaneläkelaitosta ja työttömyyskassaa sitovan lausunnon siten kuin 11 luvun 4 §:ssä säädetään. Lain 11 luvun 4 §:ssä säädetään siitä, mistä seikoista työvoimapolitiittinen lausunto annetaan samoin kuin menettelystä lausunnon antamiseksi.

TE-toimiston toimintaan sovelletaan hallintolakia (434/2003), jossa säädetään sekä hyvän hallinnon perusteista että hallintoasiassa noudatettavasta menettelystä.

Hallintolain 7 §:n mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomainen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Arviointia

Saadun selvityksen mukaan kantelijalle oli 21.1.2016 tehty työtarjous jäteautonkuljettajan työhön. Kantelija ei ollut hakenut paikkaa ja hän oli selvityksessään ilmoittanut syyksi, ettei hän ollut tiennyt, että jokaiseen TE-toimiston työtarjoukseen pitää reagoida ja että hän hoitaa lasta kotihoidontuella. TE-toimiston antaman selvityksen mukaan kantelijalle oli annettu tietoa työtarjouksiin vastaamisesta TE-toimiston uutiskirjeessä 21.1.2016. TE-toimisto oli työttömyysturvalain 2 a luvun 5 §:n perusteella ratkaissut, oliko kantelijalla ollut pätevä syy kieltäytyä ha-

kemasta tarjottua työpaikkaa. TE-toimisto oli 22.2.2016 antamassaan työvoimapolitiisessa lausunnossa katsonut, että kantelijalla ei ollut pätevää syytä työstä kieltäytymiselle. ELY-keskus on lausunnossaan todennut, että toisin kuin kantelukirjoituksessaan, kantelija ei ollut selvityksessään tuonut esille, että hän ei olisi pystynyt järjestämään lastenhoitoa ennen työn aloittamista. Lapsen hoitaminen kotihoidontuella ei sinänsä ole työttömyysturvalaissa tarkoitettu pätevää syy kieltäytyä tarjotusta työstä. Pätevä syy kieltäytyä sen sijaan on, jos lastenhoidon järjestämiseen ei ole varattu riittävästi aikaa. Työpaikkailmoituksessa työn aloittamisajankohta oli avoin (”sopivan henkilön löydyttyä”), eikä kantelija lainkaan ottanut yhteyttä työnantajaan, joten sitä, olisiko kantelijalle varattu aika lastenhoidon järjestämiseen ollut kohtuullinen, ei asiassa voitu edes arvioida.

Saadun selvityksen perusteella TE-toimisto on toiminut edellä mainittua työvoimapolitiista lausuntoa antaessaan sille kuuluvan harkintavallan rajoissa, eikä asiassa ole ilmennyt aihetta epäillä, että harkintavalta olisi ylitetty tai sitä olisi käytetty väärin. Näin ollen asiassa ei ole tältä osin ilmennyt aihetta epäillä TE-toimiston lainvastaista tai velvollisuuksien vastaista menettelyä.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan asia tulee selvittää riittävästi ja asianmukaisesti hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset. Hallintolakiin liittyvän hallituksen esityksen (HE 72/2002 vp) mukaan selvittämällä tarkoitetaan muun muassa tosiseikkojen arvioimista. Viranomaisen velvollisuus selvityksen asianmukaisuuteen korostaa huolellisuutta selvitysten hankkimisessa. Asia ratkaistaan siitä saadun selvityksen perusteella. Selvittämällä tarkoitetaan myös riittävää perehtymistä asiassa esitettyihin tosiseikkoihin. Selvityksen riittävyys ja sen oikea tulkitseminen ovat olennaisia edellytyksiä asian oikealle ratkaisemiselle ja perustelemiselle.

TE-toimiston selvityksen mukaan kantelijalle oli 29.2.2016 tehty työtarjous kuorma-autonkuljettajan paikkaan. Tehtävän yhtenä vaatimuksena oli ADR-ajolupa. TE-toimistolla ei ollut työtarjouksen tekovaiheessa ollut tietoa asiakkaan ADR-ajoluvan puuttumisesta, eikä sitä selvitetty erikseen. Selvityksessään TE-toimisto on todennut, että työtarjous olisi kantelijan 6.3.2016 tekemän ilmoituksen johdosta pitänyt peruuttaa, mutta tulostustiedoksi URA-asiakasrekisterijärjestelmään oli jäänyt merkintä siitä, että kantelija ei ollut ottanut yhteyttä työnantajaan. Tämän tulostustietomerkin johdosta kantelijalta oli vielä pyydetty kirjallinen selvitys siitä, miksi asiakas ei ollut ottanut yhteyttä työnantajaan. Kantelija oli ilmoittanut selvityksessään edelleen kyseisen ajoluvan puuttumisesta.

Saadun selvityksen perusteella kantelija oli kaksi kertaa ilmoittanut TE-toimistolle hänelle tarjotun tehtävän vaatimuksena olleen ajoluvan puuttumisesta, mutta tästä huolimatta hänellä ei ollut katsottu olleen pätevää syytä olla hakematta tarjottua työtä. Näin ollen vaikuttaa siltä, että kantelijan asiaa TE-toimistossa käsiteltäessä asiassa saatuun selvitykseen ei ole perehdytty hallintolain edellyttämällä tavalla riittävästi, eikä sitä ole otettu huomioon ennen työvoimapolitiisen lausunnon antamista. Työtarjousta ei ollut peruutettu kantelijan ilmoitusten johdosta kuten vastaavissa tilanteissa meneteltiin. Valtion virkamieslain (750/1994) 14 §:n mukaan virkamiehen on suoritettava tehtävänsä asianmukaisesti ja viivytyksettä. Hänen on noudatettava työnjohto- ja valvontamääräyksiä. Asianmukaisuus edellyttää huolellisuutta työtehtävien hoidossa. Kantelijan asiassa ei ole TE-toimistossa toimittu riittävän huolellisesti.

TE-toimisto on selvityksessään pahoitellut tekemäänsä virhettä sekä asian käsittelyn viivästyistä. Työvoimapolitiinen lausunto on kantelun johdosta korjattu edellä esitetyllä tavalla 22.6.2016.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Edellä lausumani perusteella kiinnitän Lapin työ- ja elinkeinotoimiston huomiota käsittelemiensä asioiden selvittämiseen hallintolain edellyttämällä tavalla sekä huolellisuuden virkatehtävien hoitamisessa.

Tässä tarkoituksessa lähetän jäljennöksen päätöksestäni Lapin työ- ja elinkeinotoimistolle.

Jäljennös päätöksestä lähetetään tiedoksi Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuskelle.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Kimmo Hakonen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Irma Tolmunen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
POSTIOSOITE PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL etunimi.sukunimi@okv.fi
INTERNET www.okv.fi